

Efectivitatea în executarea silită. Standardul unei executări complete

Effectiveness in enforcement. The standard of a complete enforcement

Judecător dr. **Nicolae Sergiu CĂRLAN***
Tribunalul Cluj

Abstract

The quality of the enforcement act and the enforcement procedure in general must be guaranteed, an essential aspect for a well-administered justice system, both in terms of regulations based on well-defined principles, but also procedural rules and guarantees. No less important, the purpose of this phase of the civil process is drawn by the principle of effectiveness in execution, in order to achieve the goal pursued, that of realizing concretely and in a complete manner the claim recognized by the enforceable title. The creditor, following the acquisition of the enforceable title, can claim, for himself, the „effectiveness and concrete character” of his rights, which in the absence of voluntary or forced execution of the correlative obligations, would remain simple „theoretical and illusory rights”.

Keywords: enforcement; compliance; ECHR standard; completeness of enforcement; compliance of enforcement; effectiveness in enforcement.

Rezumat

Calitatea actului de executare și a procedurii execuționale în general trebuie garantată, aspect esențial pentru o justiție bine administrată, atât sub aspectul unor reglementări care să aibă la bază principii bine determinate, dar și reguli și garanții procedurale. Nu mai puțin important, scopul acestei faze a procesului civil este trasat de principiul efectivității în executare, pentru atingerea scopului urmărit, acela de a realiza în concret și într-o manieră deplină creanța recunoscută prin titlul executoriu. Creditorul, subsecvent dobândirii titlului executoriu, poate reclama pentru sine, „efectivitatea și caracterul concret” ale drepturilor sale, care în lipsa executării benevole sau silite a obligațiilor corelative, ar rămâne simple „drepturi teoretice și iluzorii”.

Cuvinte-cheie: executare silită, conformitate, standard CEDO, integralitatea executării, conformitatea executării, efectivitate în executarea silită.

Preliminarii

Din jurisprudența amplă a Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la executarea silită, se pot desprinde o serie de exigențe în vederea unei executări silite eficiente.

Exigențele convenționale în materie de executare pot fi întrunite în condițiile în care aceasta satisface următoarele cerințe: a) se desfășoară în acord cu titlul executoriu; b) este efectivă; c) integrală; d) se realizează cu celeritate.

În primul rând, trebuie subliniat că toate aceste calități (cerințe/condiții) pe care le reclamă executarea silită – conformitatea, efectivitatea, integralitatea și celeritatea – sunt impuse, de altfel, și prin normele dreptului intern care impun și susțin necesitatea întrunirii celor patru condiții ale modului în care creanța creditorului este realizată pe cale silită.

---

* sergiucarlan@ymail.com.

În al doilea rând, principiile, garanțiile, regulile, drepturile și obligațiile de natură procedurală ale părților sau terților, îndatoririle celorlalți participanți la executare nu sunt doar de natură să asigure „calitatea” procedurii și echitabilitatea acesteia, ci, finalmente, să susțină și să asigure fiabilitatea și eficiența măsurilor susceptibile să conducă la o executare conformă, integrală, efectivă și promptă¹.

Toate principiile specifice fazei de executare, care guvernează raporturile dintre executorul judecătoresc și părți, pe de o parte, sau între creditor și debitor, pe de altă parte, precum legalitatea procedurii de executare silită, rolul activ al executorului judecătoresc, respectarea drepturilor părților și a terților interesați în executare, precum și aspectele ce țin de controlul activității executorului judecătoresc trebuie privite în contextul scopului urmărit în această fază a procesului civil, respectiv acela de a pune la dispoziția creditorului mijloace complete pentru îndeplinirea creanței sale.

1. Conformitatea executării silite cu titlul executoriu

Caracterul conform al executării trebuie să se reflecte în identitatea dintre prestația la care este obligat debitorul executat silit și cea obținută în urma desfășurării actelor de executare silită.

În acest sens, în cauza *Abăluță împotriva României*², Curtea Europeană a Drepturilor Omului a sancționat Statul Român pentru că punerea în executare a hotărârii judecătorești prin care s-a recunoscut reclamantului un drept de proprietate asupra unui bun imobil s-a realizat asupra unui alt teren decât cel individualizat în titlul executoriu, reclamantul suferind o ingerință în dreptul de acces la justiție, garantat de art. 6 par. 1 din Convenție, fără ca instanța de judecată să fi cenzurat în procedura contestației la executare actele efectuate cu încălcarea exigenței de conformitate prin anularea acestora. Astfel, s-a reținut că instanța (Curtea de Apel București) nu a făcut referire la motivele care au justificat atribuirea unui alt teren decât cel stabilit prin hotărârea judecătorească, nici la prevederile legale care ar fi permis o astfel de abatere. Or, această motivare sumară din partea unei instanțe, care se limitează la constatarea existenței titlurilor eliberate unor terți, nu poate constitui o „imposibilitate obiectivă” care ar putea exonera Comisia locală de obligația prevăzută de hotărârea definitivă.

În această speță, Comisia Locală invocase faptul că punerea în posesie asupra imobilului din titlul executoriu nu se putea realiza, întrucât fuseseră eliberate titluri de proprietate către terți. Cu toate acestea, Curtea a arătat că pârâta Comisia locală a eliberat titluri de proprietate unor terți pentru terenul de 4.000 mp, situat pe malul lacului Snagov, fără a depune diligență pentru a determina situația juridică a acestui teren. De altfel, s-a reținut că două dintre titlurile de proprietate eliberate terților asupra terenului în litigiu au fost întocmite după ce Comisia locală a fost obligată să pună reclamantul în posesie pe același teren.

Astfel cum s-a arătat și în doctrină³, necesitatea unei identități între obligația din titlul executoriu și cea executată silit – care configurează condiția conformității – trebuie raportată necesarmente la următoarele problematici: (a) existența unui titlu executoriu; (b) existența unei obligații susceptibile de a fi executată silit; (c) permanenta circumscriere în cursul executării silite la conținutul dispozitivului titlului executoriu; (d) respectarea principiului disponibilității sub aspectul libertății creditorului de a-și limita sau nu urmărirea la o anumită parte a creanței cuprinse în titlul executoriu; (e) felul modalității de executare silită aleasă de creditor pentru satisfacerea creanței sale; (f) analiza caracterului lichid al creanței, subsumată nu doar dispozitivului, dar și considerentelor hotărârii, precum și regulilor incidente în cazul obligațiilor alternative; (g) rezolvarea situațiilor ce vizează executarea unor obligații care au devenit imposibil de executat, precum și a celor care implică faptul personal al debitorului; (h) circumstanțele speciale în cazul hotărârilor privitoare la minori.

---

¹ V. Bozeșan, *Cerințele unei executări silite corespunzătoare*, în *Revista Română de Executare Silită* nr. 1/2015, p. 94.

² CEDO, *Abăluță împotriva României*, C. nr. 77.194/01 din data de 15 iunie 2005, disponibilă pe <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-122840>.

³ *Ibidem*.

De altfel, conformitatea executării reprezintă o manifestare a dreptului creditorului recunoscut în cuprinsul art. 1.516 alin. (1) C. civ. de a fi adusă la îndeplinire obligația stabilită în sarcina creditorului, în integralitate, cu exactitate și la timp.

În cauza Rădulescu împotriva României⁴, Statul Român a fost sancționat pentru încălcarea dreptului de acces la o instanță de judecată întrucât nu se contestase faptul că sentința judecătorească care obliga comisia județeană să-i reconstituie reclamantului dreptul de proprietate asupra a trei terenuri ale căror amplasament era, cel puțin în ceea ce privește două dintre parcele, identificate cu claritate, nu a fost nici pusă în executare și nici casată sau modificată ulterior. Dimpotrivă, prin hotărâre definitivă, Tribunalul Olt, bazându-se pe autoritatea de lucru judecat a Sentinței primei instanțe, a dispus punerea reclamantului în posesia celor trei parcele în cauză și a obligat comisia județeană să-i elibereze un titlu de proprietate.

Având în vedere faptul că aceste parcele nu se regăseau în titlul de proprietate eliberat reclamantului, Curtea a apreciat că Guvernul nu se putea prevala de o imposibilitate obiectivă datorată existenței titlurilor eliberate terților. În acest sens, s-a observat din nou, similar situației din cauza Abăluță, că aceste titluri au fost întocmite ulterior pronunțării Sentinței primei instanțe prin care Comisia a fost obligată să-l pună pe reclamant în posesia acelorași terenuri și să-i elibereze un titlu de proprietate.

De altfel, în vederea asigurării conformității executării, art. 664 alin. (3) lit. b) C. pr. civ. prevede faptul că în cererea de executare silită se vor indica bunul sau, după caz, felul prestației datorate, care trebuie să aibă deplină corespondență în titlul executoriu, în caz contrar, lipsă unei identități între cele două urmând a fi cenzurată de către executorul judecătoresc, prin respingerea cererii de executare silită, sau de către instanța de executare în procedura de încuviințare a executării silite.

În privința executării silite directe, conformitatea executării este mai ușor de atins, prestația fiind adesea clar determinată, urmărindu-se executarea în natură a obligației stabilite în titlul executoriu (de ex., evacuarea dintr-un imobil ocupat fără drept, restituirea unui bun mobil etc.).

Exigența de conformitate trebuie însă îndeplinită și în cazul executării silite indirecte, sens în care revine un rol important instanței de judecată să determine sau să confere caracter determinabil creanței urmărite silit (de ex: cuantumul dobânzii datorate sau dacă acesta nu este determinat în titlul executoriu, indicarea perioadei pentru care aceasta curge). În același scop, executorul judecătoresc va proceda la evaluarea obligației principale stabilite în bani, indiferent de izvorul ei, potrivit criteriilor cuprinse în titlul executoriu, potrivit disp. art. 628 alin. (3) C. pr. civ., sau în ipoteza în care titlul nu prevede astfel de criterii, executorul va avea în vedere criteriul legal reprezentat de rata inflației.

Într-o decizie de speță⁵, s-a apreciat că potrivit dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 13/2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligații bănești, precum și pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar⁶ „Părțile sunt libere să stabilească, în convenții, rata dobânzii atât pentru restituirea unui împrumut al unei sume de bani, cât și pentru întârzierea la plata unei obligații bănești”.

Articolul 2 din același act normativ prevede că, în cazul în care, potrivit dispozițiilor legale sau prevederilor contractuale, obligația este purtătoare de dobânzi remuneratorii și/sau penalizatoare, după caz, și în absența stipulației exprese a nivelului acestora de către părți, se va plăti dobânda legală aferentă fiecăreia dintre acestea.

Din interpretarea acestor dispoziții legale, instanța a înțeles că pentru a fi acordate sume de bani cu titlul de dobândă legală, legea trebuie să prevadă această posibilitate, situație ce nu se regăsește în prezenta cauză.

Referitor la solicitarea de actualizare a sumei datorate cu indicele de inflație, instanța a reținut că nici această solicitarea nu poate fi primită, pentru aceleași considerente expuse anterior.

Soluția a fost justificată pe considerentul nu se poate pretinde acordarea dobânzii legale pentru o sumă stabilită cu titlul de sancțiune de drept procesual civil, ca mijloc indirect de constrângere a

⁴ CEDO, Rădulescu împotriva României, C. nr. 31442/02 din 28 iunie 2007, disponibilă pe <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-123838>.

⁵ Judecătoria Câmpulung, Sentința civilă nr. 2934/2021 din 10 noiembrie 2021, nepublicată.

⁶ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 607 din data de 29 august 2011.

debitorului la îndeplinirea obligațiilor prevăzute în titlul executoriu, și nici reactualizarea cu indicele de inflație, motiv pentru care, văzând și dispozițiile legale mai sus menționate, instanța a respins acțiunea.

Titlul executoriu era în acest caz reprezentat de o încheiere aplicată în baza art. 906 alin. (4) C. pr. civ., prin care debitorul a fost obligat să plătească cu titlu definitiv creditorului o sumă cu titlu de penalitate pentru refuzul de a îndeplini o obligație de a face.

Considerăm că soluția instanței este discutabilă. Art. 906 alin. (4) C. pr. civ., urmărește să sancționeze debitorul unei obligații de a face, ce nu poate fi dusă la îndeplinire decât de către acesta, prin aplicarea unei penalități, sancționându-se astfel o faptă ilicită a sa, care refuză în mod nejustificat să se conformeze hotărârii judecătorești definitive. În planul răspunderii civile, o astfel de conduită nu poate fi plasată decât pe tărâmul răspunderii delictuale, fiind o faptă ilicită extracontractuală. Deși obiectivul principal al acestei sancțiuni este acela de a-l constrânge pe debitor să-și îndeplinească obligația, legiuitorul a stabilit ca suma cuvenită cu titlu de penalitate să revină creditorului, obținând astfel un drept de creanță derivat din săvârșirea de către debitor a unei fapte ilicite. În acest sens, nu vedem rațiunea față de care pentru lipsa de folosință a sumei de bani stabilite cu acest titlu, debitorul să nu poată fi obligat la plata dobânzii legale penalizatoare. Cu atât mai mult, creditorului ar trebui să-i fie recunoscut dreptul la actualizarea creanței cu indicele de inflație, actualizarea nereprezentând o reparație, ci doar o conservare a valorii creanței.

Este important de precizat faptul în vederea executării conforme a hotărârii judecătorești, aceasta trebuie să determine în concret obligația ce revine debitorului, urând a fi avute în vedere atât dispozitivul acesteia, cât și considerentele. Dacă există nelămuriri sub aspectul întinderii creanței recunoscute sau a înțelesului dispozitivului hotărârii, iar aceste aspecte nu pot fi lămurite din cuprinsul considerentelor hotărârii, creditorul are la dispoziția procedura de lămurire a hotărârii, prevăzută de art. 443 C. pr. civ.

Un aspect interesat care se desprinde din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului este acela că atunci când obligația a fost stabilită în sarcina statului, iar hotărârea nu poate fi pusă în executare din cauza caracterului imprecis al dispozitivului, obligația de a solicita lămurirea revine acestuia, iar nu creditorului.

În acest sens, în cauza Orha împotriva României⁷, reclamanții au obținut la 28 octombrie 1999 o decizie internă definitivă care stabilea sumele pe care autoritățile trebuiau să li le plătească ca urmare a exproprierii bunurilor lor, și au făcut ulterior demersuri pentru executare, această decizie nefiind nici executată integral, nici anulată sau modificată ca urmare a exercitării unei căi de atac prevăzută de lege.

Reclamanții au solicitat punerea în executare a hotărârii atât prin intermediul executorului judecătoresc cât și în fața instanțelor, însă autoritățile au refuzat întrucât nu erau precizate termenele și modalitățile de plată în titlul executoriu.

Curtea a reținut că fiecare stat contractant trebuie să se doteze cu un arsenal juridic adecvat și suficient pentru a asigura respectarea obligațiilor pozitive care sunt în sarcina sa.

În orice caz, din moment ce o decizie internă definitivă a fost pronunțată de instanțele naționale, ea trebuia să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență rezonabilă de către autoritățile publice, pentru a evita în măsura în care este posibil nesiguranța juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept în cauză prin aplicarea sa.

Chiar dacă părțile ar fi trebuit să sesizeze instanțele naționale cu o nouă acțiune pentru a obține stabilirea modalităților și termenelor de plată, Curtea a considerat, în lumina jurisprudenței constante în materie, că autoritățile sunt cele care trebuie să facă aceste demersuri. Astfel, s-a amintit că nu este oportun să se solicite unei persoane, care a obținut o creanță împotriva Statului, la finalizarea unei proceduri judiciare, să angajeze ulterior o nouă procedură pentru a obține o satisfacție.

Cu referire la respectarea atât a dispozitivului hotărârii judecătorești, cât și a considerentelor, Curtea Europeană a Drepturilor Omului s-a pronunțat în cauza Nițescu împotriva României⁸.

În baza unei hotărâri judecătorești definitive pronunțată de Curtea de Apel Ploiești, a fost admisă acțiunea reclamantului și s-a anulat decizia Consiliului Local și decizia Unității Administrativ Teritoriale pentru eliberarea unei autorizații de construire în vederea schimbării destinației unui imobil în spațiu comercial. Aceasta a considerat că în temeiul

⁷ CEDO, Orha împotriva României, C. nr. 1486/02 din 12 octombrie 2010, pe <http://hudoc.echr.coe.int/> eng?i=001-123666.

⁸ CEDO, Nițescu împotriva României, C. nr. 26004/3 din 24 martie 2009, pe <http://hudoc.echr.coe.int/> eng?i=001-123504.

art. 64 din Legea nr. 7/1996, acordul reclamantului era o condiție indispensabilă pentru transformarea apartamentului, legea cerând în mod expres acordul proprietarului apartamentului de deasupra, în speță, al reclamantului. Curtea de Apel a constatat că funcționarea unității comerciale afecta folosința domiciliului reclamantului

Deși a existat o hotărâre judecătorească prin care au fost anulate actele care au stat la baza transformării imobilului în spațiu comercial, dispozitivul hotărârii judecătorești nu prevedea o obligație în sarcină unităților administrativ teritoriale de a închide unitatea comercială.

Curtea nu a acceptat argumentul Guvernului, conform căruia, în temeiul hotărârii citate anterior, nicio obligație nu le revenea consiliului municipal și primăriei, apreciind că o astfel de interpretare echivalează cu a priva de orice efect util decizia Curții de Apel prin care s-a constatat nelegalitatea deciziilor emise prin încălcarea dispozițiilor Legii nr. 114/1996 și ar permite administrației să aprecieze relevanța acestora și să conteste, astfel, fondul cauzei.

Deși dispozitivul hotărârii din 17 iunie 2002 nu dispunea *expressis verbis* ca administrația să închidă unitatea comercială, ea indica în mod clar motivul anulării, astfel încât administrația trebuia să își considere poziția în raport cu constatarea nelegalității stabilită de curtea de apel.

Din Decizia Curții se poate desprinde rolul important care revine statului de a se conforma hotărârilor judecătorești definitive, piedicile exclusiv formale nefiind de natură a justifica refuzul de executare a obligației, altfel există riscul ca hotărârea judecătorească să devină lipsită de substanță, iar dreptul recunoscut doar unul teoretic.

Nici în raporturile juridice dintre privați, debitorul unei obligații nu poate refuza executarea unei obligații, pe considerente exclusiv formale, mai ales atunci când pretinsa imposibilitate de executare derivă chiar din culpa debitorului. În acest sens, s-a pronunțat și Tribunalul Cluj⁹, contestatoarea fiind obligată printr-o hotărâre judecătorească definitivă să elibereze intimetei o adeverință din care să rezulte că în perioada ianuarie 1983-decembrie 1989 aceasta a fost retribuită în acord global și a obținut veniturile menționate la rubrica „acord global estimat lunar” din raportul de expertiză efectuat, venituri pentru care au fost reținute și achitate contribuțiile de asigurări sociale conform legislației în vigoare. Adeverința era importantă în vederea calculării drepturilor de pensie datorate intimetei.

Contestatoarea a susținut că și-a îndeplinit obligația și a eliberat o adeverință în raport cu documentele aflate în arhiva societății, parte din ele (datând dinainte de anul 1990), nemaexistând.

Atât Tribunalul cât și prima instanță au apreciat că din adeverința depusă la dosarul cauzei nu rezultă mențiunile la care a fost obligată contestatoarea, prevăzute în titlul executoriu, iar anexarea raportului de expertiză nu poate ține loc de adeverință în vederea calculării dreptului de pensie, al cărui conținut a fost precis determinat de instanță, refuzul contestatoarei fiind nejustificat. De asemenea, impedimentele invocate de intimată referitoare la existența doar în parte a documentelor anterioare anului 1990, nu doar că nu au fost susținute (sens în care altor angajatori li s-au eliberat adeverințe), dar au fost și imputabile contestatoarei, și nu au putut constitui o imposibilitate obiectivă de executare.

Concluzionând, sub aspectul cerinței ca executarea silită să fie una conformă, legiuitorul a prevăzut în cuprinsul art. 703 alin. (1) pct. 1 C. pr. civ., că executarea silită încetează dacă s-a realizat integral obligația prevăzută în titlul executoriu și doar astfel se asigură accesul deplin la o instanță de judecată.

2. Efectivitatea executării

Principiul efectivității, cu componentele sale, la care am făcut referire mai sus, vine să completeze, să dea sens întregii faze de executare, întrucât nerespectarea acestora poate să atragă în final o ingerință nejustificată în dreptul creditorului de acces la o instanță de judecată, în această componentă esențială, care vizează punerea în executare a dreptului recunoscut. De exemplu, executarea în parte a creanței nu poate fi conformă cu conținutul titlului executoriu, dacă acest impediment survine ca urmare a nerespectării principiilor sau a regulilor de procedură aplicabile fazei de executare silită. Pe de altă parte, întârzierea nejustificată, culpabilă în executare, poate pune o piedică insurmontabilă în calea satisfacerii

---

⁹ Tribunalul Cluj, Decizia civilă nr. 571/2020, pronunțată în dosarul nr. 17456/211/2020, *nepublicată*.

dreptului recunoscut, cum ar fi cazul prescripției dreptului de a cere executarea silită, intervenirea perimării executării, insolvabilitatea debitorului ș.a.

Legiuitorul trasează și unele repere importante în asigurarea efectivității activității de executare silită, precum: art. 626 C. pr. civ., care prevede că statul, prin agenții săi, este obligat să asigure executarea în mod prompt și efectiv a hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii; art. 627 C. pr. civ. care prevede că rolul activ al executorului judecătoresc se exercită în scopul realizării integrale și cu celeritate a obligației prevăzute în titlul executoriu; art. 641 alin. (6) C. pr. civ. care stabilește că agenții forței publice vor sprijini îndeplinirea promptă și efectivă a tuturor actelor de executare silită; controlul instanței de executare în procedura contestației la executare care veghează la asigurarea calității întregii executări, putând interveni în sensul îndreptării sau anulării actelor de executare; rolul creditorului stabilit conform art. 647 alin. (1) C. pr. civ. de a asigura sprijin pentru aducerea la îndeplinire în bune condiții a executării silite.

Principiul efectivității în procedura de executare silită se reflectă în toate mijloacele puse la dispoziția executorului judecătoresc pentru a asigura finalitatea procedurii de executare. Astfel, se recunoaște posibilitatea executorului de a solicita agenților forței publice să sprijine îndeplinirea promptă și efectivă a tuturor actelor de executare silită. În acest sens, art. 659 C. pr. civ. prevede că, în cazurile prevăzute de lege, precum și când executorul judecătoresc consideră necesar, organele de poliție, jandarmerie sau alți agenți ai forței publice, după caz, sunt obligați să sprijine îndeplinirea promptă și efectivă a tuturor actelor de executare silită, fără a condiționa îndeplinirea acestei obligații de plata unor sume de bani sau de efectuarea unei alte contraprestații. În acest scop, executorul se va adresa autorității competente pentru a asigura concursul forței publice, care va trebui să ia măsuri de urgență pentru a se evita tergiversarea sau împiedicarea executării. Agenții forței publice nu pot refuza să sprijine activitatea de executare silită sub motiv că există impedimente, de orice natură, la executare, singurul răspunzător pentru nesocotirea acestora fiind executorul judecătoresc, în condițiile legii. În caz de refuz, dispozițiile art. 188 alin. (2) C. pr. civ. și ale art. 189-191 C. pr. civ. sunt aplicabile în mod corespunzător.

Aplicări particulare ale acestui text se regăsesc în art. 682 alin. (1) C. pr. civ., care vizează opunerea la executare, art. 734 C. pr. civ., referitor la impedimentele în executarea silită mobilă, atunci când este necesar să se pătrundă într-un imobil, art. 806 alin. (1) C. pr. civ., referitor la refuzul debitorului de a permite accesul în imobil în vederea punerii sechestrului pe bunurile imobile generatoare de venituri urmăribile; art. 908 C. pr. civ., privind refuzul debitorului de a-i permite creditorului să îndeplinească el însuși o obligație de a face sau a de nu face și art. 911 alin. (3) C. pr. civ., cu privire la executarea titlurilor executorii privitoare la minori.

Cu titlu marginal, arătăm că sub aspect terminologic, obligația creditorului prevăzută de art. 647 alin. (1) C. pr. civ., de a asigura sprijin executorului pentru aducerea la îndeplinire „în bune condiții” a executării silite, este imprecisă și se impune a fi înțeleasă în sensul în care acesta are o obligație de diligență, în vederea atingerii scopului urmărit. Lipsa acestuia de diligență nu poate însă să justifice lipsa de rol activ al executorului, creditorul neavând obligația de a asigura „efectivitatea” procedurii de executare în sensul în care îi revine executorului judecătoresc.

Cerința efectivității executării silite subliniază importanța unei recuperări reale a creanței datorate creditorului, astfel încât acesta să se bucure în mod concret de dreptul recunoscut prin titlul executoriu, în lipsa căreia, dreptul ar rămâne unul teoretic și iluzoriu. Nu este suficient să se recunoască în patrimoniul creditorului existența unui drept, ci este important ca acesta „să fie adus” în patrimoniul său, în acest sens fiind de exemplu dispozițiile art. 894 alin. (1) C. pr. civ. care prevăd că în vederea executării silite a obligației prevăzute la art. 893, executorul judecătoresc va ridica bunul urmărit de la debitor sau de la persoana la care se află, punându-l pe creditor în drepturile sale, stabilite prin titlul executoriu.

Obiectivul executării silite este acela de a face posibilă realizarea efectivă a dreptului subiectiv¹⁰. Această cerință se materializează în situațiile în care, la finalul procedurii execuționale, de pildă, creditorul poate stăpâni, în fapt, efectiv și netulburat (avem în vedere momentul încetării executării)

---

¹⁰ E. Hurubă, *Tratat de procedură civilă*, coordonator I. Leș, vol. II, Editura Universul Juridic, București, p. 481.

imobilul ce i-a fost predat silit, când sumele de bani ce fac obiectul creanței creditorului au fost virate în contul său, când bunurile mobile ce au fost ridicate de la debitor sau alte persoane au intrat în sfera de stăpânire a creditorului prin predarea acestora sau când evacuarea debitorului dispusă de către instanță s-a realizat prin îndepărtarea acestuia din imobil într-o manieră care nu îl împiedică pe creditor să înceapă a-l stăpâni¹¹.

În cauza Nerumberg împotriva României¹², Curtea a sancționat statul român pentru neexecutarea efectivă a hotărârii judecătorești definitive, fiind încălcat dreptul de acces la instanță de judecată.

În cauză, reclamantii au susținut că „(...) punerea lor în posesie asupra terenului de 384 mp nu este efectivă, în măsura în care Primăria era informată că suprafața de 126 mp din acest teren era ocupată de garaje ale terților (...)”. Curtea a reținut că „(...) reclamantii au fost informați cu ocazia punerii în posesie asupra existenței garajelor pe terenul în cauză; reiese clar din procesul-verbal întocmit cu acest prilej că autoritățile locale au menționat necesitatea măsurilor pentru a asigura o posesie efectivă” statuând că „(...) pentru cei 126 mp din terenul în cauză reclamantii nu au beneficiat de o punere în posesie efectivă (...). Convenția nu își propune să garanteze drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective și că, prin urmare, o simplă punere în posesie formală nu este suficientă să asigure respectarea dreptului de acces la instanță”.

Deși îndeplinirea defectuoasă a unor acte de executare poate să atragă neregularități nu doar sub aspectul efectivității, ci și din perspectiva cerințelor de conformitate sau integralitate, ele nu se confundă, fiecare având caracteristici diferite.

În vederea distingerii dintre cele două cerințe de conformitate, putem exemplifica situația în care debitorul este obligat prin titlul executoriu la punerea în posesie și eliberarea titlului de proprietate asupra unui bun imobil determinat, în baza legilor fondului funciar. Dacă Comisia Locală procedează la punerea în posesie, iar Comisia Județeană eliberează titlul de proprietate pe amplasamentul din hotărârea judecătorească, putem spune că ne aflăm în situația unei executări integrale, dacă aceasta se realizează ca urmare a demersurilor executorului. Cu toate acestea, dacă în același caz, creditorul obligației nu se poate folosi de bunul respectiv, ulterior punerii în executare a hotărârii, imobilul fiind destinat unei activități de utilitate publică, care nu a existat anterior colectivizării, identificăm o problemă de efectivitate în executare.

Sau, într-un alt exemplu, în cazul în care debitorul este obligat prin titlul executoriu să repună în funcție un angajat cu plata drepturilor restante și procedează în consecință, însă la scurt timp, angajatorul desființează postul, ne aflăm în situația unei executări integrale, dar lipsită de efectivitate.

3. Integralitatea executării

O caracteristică a executării silite este aceea de a duce la realizarea integrală a dreptului recunoscut creditorului similar ipotezei în care debitorul ar fi executat benevol obligația stabilită în sarcina sa.

Asemănător cerinței efectivității, între caracterul integral al activității execuționale și cerința integralității executării silite – ca o condiție *sine qua non* a existenței unei executării silite corespunzătoare – este o relație care, deși necesară, nu e suficientă, fiind necesar să fie atins integral obiectivul urmărit prin executarea silită. Rămâne irelevant, din perspectiva așteptărilor creditorului, că activitatea execuțională și-a urmat toți pașii, dacă scopul executării – realizarea dreptului recunoscut prin titlul executoriu – nu a fost atins în mod complet¹³.

Articolul 1.516 C. civ., garantează sub aspect substanțial dreptul creditorului la îndeplinirea integrală a obligației sale, în caz de neexecutare, are la dispoziție remediile prevăzute de lege.

Caracterul integral al executării reprezintă unul dintre obiectivele principale în faza de executare, fiind evidențiat în cuprinsul mai multor dispoziții legale, precum art. 622 alin. (3) C. pr. civ., care stabilește

¹¹ V. Bozeșan, *op. cit.*, p. 98.

¹² CEDO, Nerumberg împotriva României, C. nr. 2726/02 din 1 februarie 2007, disponibilă pe <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-123799>.

¹³ V. Bozeșan, *Cerințele unei executări silite corespunzătoare (II)*, în Revista Română de Executare Silită nr. 2/2015 p. 94.

ca obiectiv de executare realizarea dreptului recunoscut prin titlul executoriu, achitarea dobânzilor, penalităților sau a altor sume acordate potrivit legii prin titlu, precum și a cheltuielilor de executare.

De asemenea, condiția ca executorul judecătoresc să dispună încetarea executării silite este ca dreptul recunoscut să fi fost integral realizat, conform prevederilor art. 703 alin. (1) pct. 1 C. pr. civ.

Dezideratul executării integrale se reflectă și în sprijinul pe care statul este obligat să îl acorde executorului judecătoresc în realizarea integrală a obligației, prin asigurarea forței publice necesare, conform dispozițiilor art. 659 alin. (2) C. pr. civ.

În ipoteza imposibilității de predare a bunurilor, aspect ce se circumscrie unei imposibilități obiective de executare, legiuitorul a reglementat o garanție pentru recuperarea în mod integral, prin echivalent, a creanței datorate, sens în care dispozițiile art. 892 alin. (1) C. pr. civ. prevăd faptul că instanța de executare va fi chemată să stabilească echivalentul valoric, dar va avea în vedere și prejudiciile ocazionate prin neexecutare de bunăvoie a obligației, înainte ca aceasta să devină imposibil de executat. O astfel de ipoteză poate fi imaginată în situația în care în cursul executării se instituie un sechestrul asupra unui bun imobil al debitorului care însă nu este înscris în cartea funciară, iar debitorul vinde imobilul chiar în aceeași zi, înainte ca executorul să facă demersurile necesare pentru asigurarea opozabilității față de terți a sechestrului (respectiv înscrierea sechestrului în certificatul de sarcini la unitatea administrativ teritorială în care este situat imobilul). Dacă sunt îndeplinite condițiile unei vânzări către un terț de bună credință, acest aspect ar putea atrage imposibilitatea predării imobilului, caz în care devin incidente dispozițiile legale redate mai sus.

Pentru determinarea precisă a semnificației cerinței de integralitate, se vor avea în vedere criteriile precum: a) cuantumul și întinderea creanței/creanțelor creditorului; b) disponibilitatea creditorului în privința determinării obiectului executării; c) mijloace de asigurare a integralității executării; d) cazuri justificative de atenuare a integralității; e) limitele integralității dincolo de care executarea devine una excesivă, nelegală¹⁴.

În cauza *Pântea c. României*¹⁵, nr. 5050/02, Curtea a constatat că hotărârea judecătorească pronunțată de instanța națională a fost executată parțial, numai în ceea ce privește înscrierea numelui reclamantei în registrul agricol. În ceea ce privește radierea numelui lui P.C. din registrul agricol, hotărârea menționată nu a fost executată de către Primărie pe motiv ca acesta folosește imobilul și, potrivit dispozițiilor legale, registrul agricol presupune întocmirea unei situații de evidență a tuturor celor care folosesc imobilele, și nu numai a proprietarilor. (...) Aceste elemente au fost apreciate de curte ca suficiente pentru a concluziona, având în vedere circumstanțele concrete ale speței, că „statul, prin intermediul autorităților sale specializate, nu a depus toate diligențele pentru a proceda la executarea integrală a hotărârii judecătorești favorabile reclamantei”.

Pe de altă parte, în cauza *Fundația Cămine de Elevi ale Bisericii Reformate și Stanomirescu împotriva României*¹⁶ Curtea europeană a făcut referire la Rezoluția nr. 1787 (2011) a Adunării parlamentare a Consiliului Europei privind punerea în practică a hotărârilor Curții europene a drepturilor omului. În rezoluție s-a constatat că, în unele țări membre, printre care și România, există probleme structurale majore, aflate la originea a numeroase cauze repetitive de încălcare a Convenției. În acest context, i-a solicitat României să acorde prioritate problemei neexecutării hotărârilor judecătorești.

Putem să concluzionăm arătând faptul că statului îi revin următoarele obligații pozitive în ce privește punerea în executare a hotărârilor judecătorești definitive: 1. obligația de a dispune de un arsenal juridic adecvat și suficient pentru a asigura punerea în executare a hotărârilor; 2. obligația de a-l asista pe creditor, în executarea hotărârilor judecătorești; 3. obligația de a asigura, prin mijloace legislative și administrative, premisele unei executări silite complete.

---

¹⁴ V. Bozeșan, *ibidem*.

¹⁵ CEDO, *Pântea împotriva României*, C. nr. 5050/02 din 15 iunie 2006, disponibilă pe <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-122620>.

¹⁶ CEDO, *Fundația Cămine de Elevi ale Bisericii Reformate și Stanomirescu împotriva României*, C. nr. 2699/03 și 43597/07 din 7 aprilie 2014, disponibilă pe <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-176207>.